

Quicksan flora en fauna

Hertraksestraat

Sint Agatha

Gemeente Gemeente Cuijk

Quicksan flora en fauna

Hertraksestraat

Sint Agatha

Gemeente Cuijk

Colofon

Datum:

9 april 2015

Projectgegevens:

Projectnummer 251363

Vestiging Oosterhout
Beneluxweg 125
4904 SJ Oosterhout
T: +31 (0)162 48 75 00
www.croonenburo5.com

Vestiging Maastricht
Louis Loyensstraat 5
6221 AK Maastricht
T: +31 (0)43 325 32 23
info@croonenburo5.com

CroonenBuro5 is aangesloten bij
het Netwerk Groene Bureaus

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Leeswijzer	2
2	Natuurwetgeving en -beleid	3
2.1	Algemeen	3
2.2	Natuurnetwerk Nederland en Natuurbeschermingswetgebieden	3
2.3	Flora- en faunawet	3
3	Gebiedsbeschrijving	5
3.1	Huidige situatie	5
3.2	Voorgenomen ontwikkeling	6
3.2.1	Toekomstige situatie	6
3.2.2	Te verwachten werkzaamheden en ingrepen	6
4	Methode	7
4.1	Bureaustudie	7
4.2	Terreinbezoek	8
5	Onderzoeksresultaten	9
5.1	Resultaten bureaustudie	9
5.1.1	Ligging NNN en beschermde gebieden	9
5.1.2	Voorkomen beschermde soorten Flora- en faunawet	10
5.2	Resultaten verkennend terreinbezoek	11
6	Toetsing aan de natuurwetgeving	19
6.1	Toetsing effect op beschermde gebieden	19
6.1.1	Natuurnetwerk Nederland	19
6.1.2	Natuurbeschermingswet 1998	19
6.2	Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet	20
6.2.1	Effecten Tabel 2/3 soorten	20
6.2.2	Advies vervolgstappen	22
7	Conclusies en aanbevelingen	23
7.1	Conclusies	23
7.1.1	Beschermde natuurgebieden	23
7.1.2	Beschermde soorten	23
7.2	Kansen voor de natuur	24
7.2.1	Vleermuizen	24
7.2.2	Vogels	25
8	Bronnen	27
8.1	Boeken en rapporten	27
8.2	Websites	27

Bijlagen:

Bijlage 1: Natuurnetwerk Nederland en Natuurbeschermingswet 1998

Bijlage 2: Flora- en faunawet

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De eigenaar van de percelen aan de Hertraksestraat in Sint Agatha is voornemens de percelen te verkavelen en hier twee woningen te bouwen. In het vigerende bestemmingsplan is het plangebied deels aangewezen als agrarisch gebied. Om de realisatie van de extra woningen mogelijk te maken is een herziening van het vigerend bestemmingsplan noodzakelijk.

Onderhavige quickscan flora en fauna maakt onderdeel uit van deze bestemmingsplanherziening. In figuur 1 is de globale ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1. Globale ligging plangebied in Sint Agatha (rood omkaderd). Bron: Google maps.

Ruimtelijke plannen, waaronder bestemmingsplannen, dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving, met name de Flora- en faunawet, Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen EHS) en de Natuurbeschermingswet 1998. Er mogen geen ontwikkelingen plaatsvinden die op onoverkomelijke bezwaren stuiten door effecten op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties vanuit de actuele natuurwetgeving. Dit wordt gedaan op basis van een quickscan. In deze rapportage zijn de resultaten van de quickscan beschreven.

1.2 Doel

Het doel van voorliggende quickscan is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de Flora- en faunawet, NNN en/of de Natuurbeschermingswet 1998 en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.3 Leeswijzer

In de inleiding wordt beschreven waarom deze quickscan is uitgevoerd en met welk doel. Vervolgens wordt in hoofdstuk twee algemene informatie verwoord over de natuurwetgeving, waaronder de Flora- en faunawet, Natuurnetwerk Nederland en de Natuurbeschermingswet 1998. In hoofdstuk drie wordt de huidige en toekomstige situatie van het plangebied beschreven en de ligging ten opzichte van de NNN en Natuurbeschermingswetgebieden (Natura 2000, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands). In hoofdstuk vier wordt de gebruikte methode voor de uitvoering van deze quickscan omschreven. In hoofdstuk vijf staan de resultaten van deze quickscan flora en fauna. Deze zijn onderverdeeld in de resultaten van de literatuurstudie en het terreinbezoek. In hoofdstuk zes worden de resultaten uit hoofdstuk vijf getoetst aan de Flora- en faunawet, NNN en Natuurbeschermingswet 1998. Hieruit komen conclusies en aanbevelingen voort, die worden omschreven in hoofdstuk zeven. Het laatste hoofdstuk geeft de gebruikte bronnen voor dit onderzoek weer. Achter dit hoofdstuk bevinden zich twee bijlagen, die algemene informatie verschaffen met betrekking tot het Natuurnetwerk Nederland, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet.

2 Natuurwetgeving en -beleid

2.1 Algemeen

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor (Flora- en faunawet) en een gebiedsgericht spoor (Natuurnetwerk Nederland en Natuurbeschermingswet 1998). De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en het NNN en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving geïmplementeerd.

2.2 Natuurnetwerk Nederland en Natuurbeschermingswetgebieden

In 2014 is het rijk overgestapt van de naamgeving Ecologische Hoofdstructuur naar Natuurnetwerk Nederland (NNN), in de wet blijft de oude naamgeving nog gehandhaafd. Het NNN is de kern van het natuurbeleid. Het NNN is in provinciale structuurvisies uitgewerkt en vastgelegd in de ruimtelijke verordening. Ruimtelijke plannen moeten hieraan worden getoetst.

Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en wetlands zijn beschermd via de Natuurbeschermingswet 1998 en hebben derhalve een wettelijke status. In of in de nabijheid van het NNN en Natuurbeschermingswetgebieden geldt het 'Nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als deze ontwikkelingen de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied aantasten.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Natuurnetwerk Nederland en de Natuurbeschermingswet 1998 wordt verwezen naar Bijlage 1.

2.3 Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'Nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de Flora- en faunawet wordt verwezen naar Bijlage 2.

3 Gebiedsbeschrijving

3.1 Huidige situatie

Het (bestemmings)plangebied ligt ten zuidwesten van de kern van Sint Agatha, in de provincie Noord-Brabant. Het bestemmingsplangebied is naast de bestaande woning momenteel in gebruik als agrarisch gebied. Ter verduidelijking is de ligging en begrenzing van het bestemmingsplangebied weergegeven in onderstaande afbeelding (figuur 2).

Figuur 2. Begrenzing bestemmingsplangebied. Bron: googlemaps.

In figuur 3 is een impressie gegeven van de onbebouwde percelen binnen plangebied. De onbebouwde percelen liggen aan weerszijde van de reeds aanwezige woning.

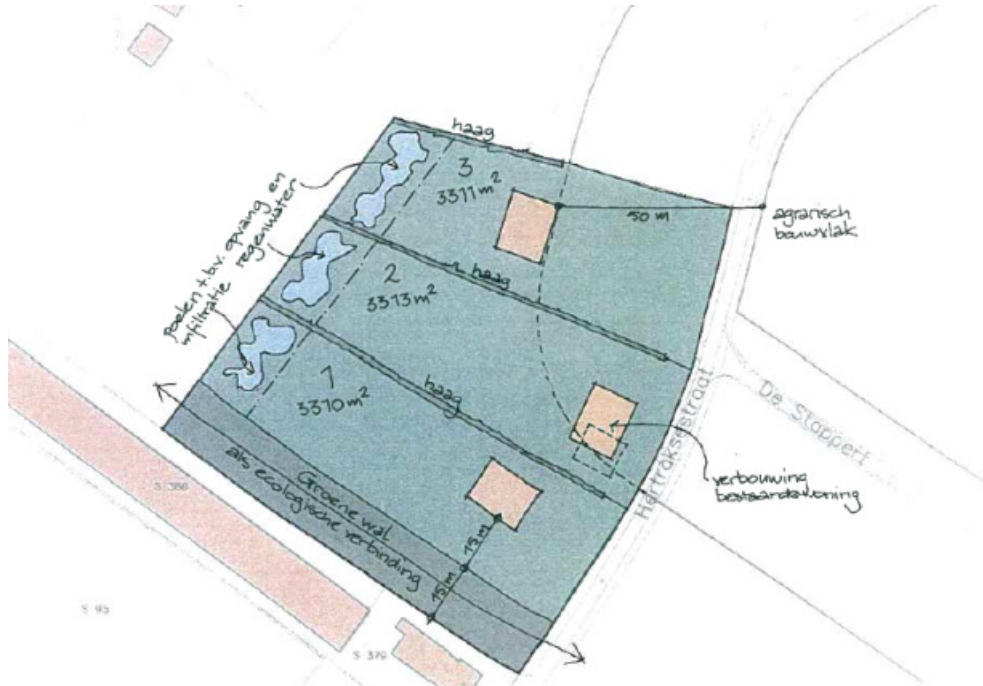

Figuur 3. Impressie onbebouwde percelen binnen het plangebied aan weerszijde van de bestaande woning.

3.2 Voorgenomen ontwikkeling

3.2.1 Toekomstige situatie

De initiatiefnemer is voornemens de percelen te verkavelen. Op de twee buitenste percelen wordt een nieuwe woning gebouwd. Op het middelste perceel vindt aan de bestaande woning een verbouwing plaats. In figuur 4 zijn de verkavelingsplannen weergegeven.

Figuur 4. Verkavelingsplannen woningen Hertraksestraat. Bron: Croonenburo5, 2015.

3.2.2 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

De terreinen waarop de woningen ontwikkeld worden dienen bouwrijp gemaakt te worden. Hoewel bestaande vegetatie zoveel mogelijk behouden blijft, zal vegetatie gedeeltelijk gekapt moeten worden. Aan de zuidzijde van het plangebied wordt een groene wal aangelegd als ecologische verbinding. Aan de westzijde wordt in elk perceel een poel gegraven voor de opvang en infiltratie van regenwater.

4 Methode

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en de ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

- Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het project;
- Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

4.1 Bureaustudie

Bij de toetsing is alleen gekeken naar de zwaar beschermde (Tabel 3) en overig beschermde (Tabel 2) soorten uit de Flora- en faunawet. Deze soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn, Bijlage IV-soorten) en moeten worden getoetst op voorkomen en effect. Treedt effect op of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er mogelijk maatregelen nodig om de effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Algemene soorten (Tabel 1) zijn niet meegenomen in de toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in Nederland dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt door de meeste projecten. Bovendien geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit art. 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Wel geldt de zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Er zijn diverse bronnen geraadpleegd om een beeld te krijgen van de verspreiding en mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied. Aan de hand van deze informatie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen, gezien de habitatvoorkeur van de betreffende soorten. De bronnen die zijn geraadpleegd, zijn:

- www.Telmee.nl;
- Landelijke verspreidingsatlassen;
- Regionale verspreidingsatlassen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ. Gekeken is naar de ligging van Natura 2000-gebieden ten opzichte van het plangebied en naar de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden. Afhankelijk van de instandhoudingsdoelstellingen kan het effect worden ingeschat. Hiernaast is gebruik gemaakt van de kaarten op de website van de provincie Noord-Brabant (interactieve kaart EHS), om te bepalen of het plangebied overlapt of grenst aan de NNN. Toetsing vindt plaats aan de hand van de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN (Spelregels EHS).

Met behulp van landelijke verspreidingsatlassen is nagegaan of in het verleden zwaarder beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn niet bekend.

4.2 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemd bureaustudie is bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Op 30 maart 2015 is een verkennend terreinbezoek aan het gebied afgelegd om te bepalen in hoeverre aan de hand van de soorten uit de bureaustudie en aan de hand van het voorkomen van geschikt habitat beschermde soorten kunnen voorkomen. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Aan de hand van de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of een nader onderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

5 Onderzoekresultaten

5.1 Resultaten bureaustudie

De resultaten van de bureaustudie en het terreinbezoek worden besproken in dit hoofdstuk. In hoofdstuk 6 worden de effecten van de voorgenomen ontwikkeling op de aanwezige beschermde gebieden en de te verwachte soorten beschreven.

5.1.1 Ligging NNN en beschermde gebieden

Natuurnetwerk Nederland

In het plangebied is NNN aanwezig (figuur 5). Het NNN is in het Natuurbeheerplan Noord-Brabant 2015 aangewezen als beheertype 'Droog bos met productie'. Uit het terreinbezoek blijkt dat in de huidige situatie geen bos aanwezig is. Het perceel is voor agrarische doeleinden in gebruik.

Figuur 5. Ligging plangebied (rood omkaderd) t.o.v. NNN. Bron: kaartviewer provincie Noord-Brabant, 2015.

Natura 2000-gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt op circa twee kilometer afstand ten oosten van het plangebied. Het betreft Natura 2000-gebied 'Oeffelter Meent'. In figuur 6 is het plangebied t.o.v. het Natura 2000-gebied weergegeven.

Figuur 6. Ligging plangebied (rood omkaderd) t.o.v. van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Oeffelter Meent. Bron: Ministerie van EZ.

5.1.2 Voorkomen beschermde soorten Flora- en faunawet

Om een inschatting te maken van de soortgroepen en specifieke soorten die in en rond het plangebied voorkomen, is de landelijke databank voor natuurwaarnemingen geraadpleegd, waaronder telmee.nl. Telmee.nl is het invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). Er kan informatie over diverse soortgroepen tot op kilometerhokniveau worden verkregen.

Volgens telmee.nl komen in het plangebied en omgeving soorten voor van diverse soortgroepen. Aanvullende gegevens over het mogelijk voorkomen van beschermde soorten is verkregen uit verschillende verspreidingsatlassen. Het betreft hier gegevens van de soortgroepen broedvogels (SOVON, 2002), zoogdieren (Limpens et al., 2010), reptielen en amfibieën (www.ravon.nl) en insecten (www.Naturalis.nl).

Uit de landelijke en provinciale verspreidingsinformatie uit atlassen (5 x 5 kilometer-hok) blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn aangetroffen. Dit betreft onderstaande zwaarder beschermde (Tabel 2 en 3 Flora- en faunawet)soorten. Vogels zijn onderverdeeld in jaarrond beschermde soorten (categorie 1-4) en niet jaarrond beschermde soorten (categorie 5). Gekeken is naar de verspreiding van categorie 1-4 soorten en soorten van categorie 5 die mogelijk zeldzaam zijn in de omgeving van het plangebied.

Op de site Telmee.nl (2010-2015) en in overige bronnen worden de volgende waarnemingen vermeld voor de directe omgeving van het plangebied (Flora- en faunawetsoorten Tabel 2, 3 of soorten met jaarrond beschermde nesten):

Vogels

Categorie 1-4 (nesten jaarrond beschermd): buizerd, havik, huismus, slechtvalk, steenuil.

Categorie 5: er zijn geen omstandigheden te verwachten die nesten van categorie 5-soorten rechtvaardigen tot jaarrond beschermde nesten.

Zoogdieren

Zwaarder beschermd: eekhoorn, das, bever.

Reptielen/amfibieën

Zwaarder beschermd: alpenwatersalamander, kamsalamander, poelkikker.

Vlinders

Zwaarder beschermd: geen waarnemingen.

Libellen

Zwaarder beschermd: geen waarnemingen.

Vissen

Zwaarder beschermd: kleine modderkruiper, rivierdonderpad, beekprik.

Flora

Zwaarder beschermd: lange ereprijs, parnassia, rapunzelklokje, steenbreekvaren, tongvaren, waterdrieblad, wilde gagel, wilde marjolein, drijvende waterweegbree.

Uit andere soortgroepen zijn geen beschermde soorten zoals genoemd in tabellen 2 en 3 van de Flora- en faunawet aangetroffen.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is nagegaan of deze soorten mogelijk in het plangebied of de omgeving kunnen voorkomen.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het uurhok of kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich in (de omgeving van) het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een klein deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied.

5.2 Resultaten verkennend terreinbezoek

Op 30 maart 2015 bij 7 °C en half bewolkt weer (KNMI) is een terreinbezoek aan het plangebied afgelegd door een ecoloog van CroonenBuro5. Naast directe waarnemingen kan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het

aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten in het plangebied.

Het plangebied bestaat uit restanten van een bomenkwekerij, een woning met bijbehorende schuurtjes en een akker. De oude bomenkwekerij ligt aan de oostzijde van het plangebied. Dit perceel ligt deels braak. Er staan (dennen)bomen van verschillend formaat en er liggen takkenhopen. Op het middelste perceel staat de woning. De tuin rondom de woning heeft een rijke vegetatie. Achter de woning staan enkele schuurtjes en een grasveld waarop een paard gestald staat. Het westelijke perceel betreft een akker.

Bomen en struiken

Bomen en struiken vormen met name geschikt habitat voor vogels (broedvogels) en zoogdieren (o.a. vleermuizen). Een impressie van de bomen en struiken in het plangebied is weergegeven in figuur 7.

Figuur 7. Impressie van de bomen en struiken in het plangebied.

Uit de bureaustudie blijkt dat de buizerd, havik, slechtvalk en steenuil in de omgeving van het plangebied voorkomen. Tijdens het terreinbezoek zijn geen horsten van deze soorten aangetroffen. Buizerd en havik broeden in hoge bomen. Slechtvalk broedt in en op hoge elementen als hoge gebouwen en elektriciteitsmasten. In het plangebied zijn geen hoge bomen of andere hoge elementen aanwezig. Nesten van deze soorten in het plangebied kunnen worden uitgesloten.

Wel maakt het plangebied deel uit van het foerageergebied van deze roofvogels. Zo is tijdens het terreinbezoek een restant van een prooi (vogel) aangetroffen (figuur 8). Op basis van de vindplaats bovenop een takkenhoop en de staat waarin de prooi is aangetroffen betreft het waarschijnlijk de prooi van een havik.

Figuur 8. Restant van een prooi (vogel) van waarschijnlijk havik.

De steenuil broedt in holten van bomen en gebouwen. In een van de grote wilgen is een holte aangetroffen die in potentie geschikt is voor steenuilen (figuur 9). Tijdens het terreinbezoek zijn geen sporen (o.a. braakballen, veren of meststrepen) rondom de boom aangetroffen. In de aanwezige woning en schuren zijn geen (potentieel) geschikte holten aangetroffen. Nesten van steenuilen kunnen in het plangebied worden uitgesloten.

Figuur 9. Holte in een wilg in het plangebied.

De bomen en struiken in het plangebied bieden geschikt broedhabitat voor algemeen voorkomende broedvogels. Zo zijn tijdens het terreinbezoek verschillende nesten aangetroffen van waarschijnlijk kraaien (figuur 10).

Figuur 10. Nesten algemene broedvogels in het plangebied. Links: in een naaldboom. Rechts: in de wilg achter de woning.

Holen, gaten en scheuren in bomen bieden geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. In de bomen in het plangebied zijn geen geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen. In een wilg is een groot gat aangetroffen (figuur 9). Dit gat biedt echter geen geschikt microklimaat voor vleermuizen en is daardoor ongeschikt als verblijfplaats. Wel is het aannemelijk dat vleermuizen vanuit de omgeving foeragerend in het plangebied voorkomen.

Uit de bureaustudie blijkt dat de eekhoorn in de omgeving van het plangebied voorkomt. Eekhoorn komt voornamelijk voor in bossen waarin naaldbomen overheersen. Tijdens het terreinbezoek zijn geen eekhoorns aangetroffen. Tevens zijn geen sporen (afgekloven dennenappels) of nesten van eekhoorn aangetroffen. Het plangebied is omgeven door open velden. De naaldbomen in het plangebied bieden vanwege hun geringe aantal en geringe omvang geen geschikt leefgebied voor de eekhoorn. Het voorkomen van eekhoorn in het plangebied kan worden uitgesloten.

Gebouwen

Gebouwen zijn met name geschikt voor vogels en zoogdieren. Figuur 11 geeft een impressie van de gebouwen in het plangebied.

Figuur 11. Impressie van de gebouwen in het plangebied.

Uit de bureaustudie blijkt dat de huismus in de omgeving van het plangebied voorkomt. Huismussen broeden in openingen en holten in gebouwen. Tijdens het terreinbezoek is de soort veelvuldig in het plangebied aangetroffen (figuur 12). De huismus is aangetroffen in de bomen en struiken rondom de woning en schuurtjes en in de vegetatie in het oostelijk perceel.

Figuur 12. Huismus in het plangebied.

Gebouwen bieden geschikte verplaatsen voor vleermuizen. In gebouwen verblijven vleermuizen in en achter spouwmuren, overhangende dakpannen en dakranden. De enkel laags golfplaten op de schuren bieden geen geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. Ook zijn geen spouwmuren, overhangende dakpannen en (geschikte) dakranden aangetroffen. Verblijfplaatsen van vleermuizen in gebouwen kunnen worden uitgesloten.

Grasveld, braakliggende grond en takkenhopen

Het grasveld en de braakliggende grond kan in potentie geschikte standplaatsen bieden voor flora. Figuur 13 geeft een impressie van het grasveld, braakliggende grond en takkenhopen.

Figuur 13. Impressie grasveld, braakliggende grond en takkenhopen.

Uit de bureaustudie komt naar voren dat de lange ereprijs, parnassia, rapunzelklokje, steenbreekvaren, tongvaren, waterdrieblad, wilde gagel, wilde marjolein en drijvende waterweegbree in de omgeving van het plangebied voorkomen. Lange ereprijs, parnassia en wilde gagel komen voor op natte, matig voedselrijke (veen)grond. Steenbreekva-

ren en tongvaren zijn soorten welke voorkomen op (kalkhoudende) vochtige muren en gebouwen. Rapunzelklokje komt voor op kalkhoudende zandgrond. Wilde marjolein groeit op iets droge, matig voedselrijke (kalkhoudende) grond. Waterdrieblad en drijvende waterweegbree komen voor in moerassen en voedselarm water.

Tijdens het terreinbezoek zijn deze soorten, mede gezien het jaargetijde, niet aangetroffen. Op basis van de habitateisen van de soorten en de aard van het plangebied ((deels) intensief onderhouden, voedselrijk, droog) worden deze ook niet in het plangebied verwacht. De soorten kunnen in het plangebied worden uitgesloten.

Verder blijkt uit de bureaustudie dat de alpenwatersalamander, kamsalamander en poelkikker in de omgeving van het plangebied voorkomen. Hoewel de braakliggende grond met de takkenhopen en de struwelen in het plangebied in potentie geschikt landhabitat bieden voor de alpenwatersalamander en kamsalamander, is in de nabije omgeving van het plangebied geen voortplantingswater aanwezig. De soorten kunnen in het plangebied worden uitgesloten. Wegens het ontbreken van open water kan ook de poelkikker in het plangebied worden uitgesloten.

Akker

Uit de bureaustudie komt naar voren dat de das in de omgeving van het plangebied voorkomt. Akkers en akkerranden kunnen geschikt zijn als foerageergebied en als locatie voor een burcht van dassen. In figuur 14 is een impressie van de akker in het plangebied weergegeven.

Figuur 14. Impressie van de akker in het plangebied.

Tijdens het terreinbezoek zijn geen sporen (wissels, afdrukken, latrines) of burchten van dassen aangetroffen. De soort kan in het plangebied worden uitgesloten.

Wel biedt de akker en het plangebied geschikt leefgebied voor algemene (kleine) zoogdieren als muizen en konijnen. Zo zijn tijdens het terreinbezoek konijnenholen en verschillende konijnen waargenomen (figuur 15).

Figuur 15. Aangetroffen konijnenhol en konijn in het plangebied.

Soorten waarvoor geen geschikt biotoop aanwezig is

Uit de bureaustudie blijkt dat de bever in de omgeving van het plangebied voorkomt. Het plangebied biedt geen geschikt biotoop voor de soort. Zoals beschreven onder paragraaf 5.1.2 maakt het plangebied slechts een klein deel uit van het (5x5) kilometerhok. In het uurhok (5x5km) van het plangebied komen biotopen voor die wel geschikt zijn voor de bever en aannemelijk is dat bevers hier zijn waargenomen. Bevers komen voor in het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, langs beken, rivieren (uiterwaarden) en meren (vzz.nl).

Tot slot blijkt uit de bureaustudie dat enkele beschermde vissoorten in de omgeving van het plangebied voorkomen. Het betreft kleine modderkruiper, rivierdonderpad en beekprik. Wegens het ontbreken van open water in het plangebied kunnen de soorten in het plangebied worden uitgesloten.

6 Toetsing aan de natuurwetgeving

In dit hoofdstuk vindt de toetsing van de ontwikkelingen binnen het plangebied plaats aan de geldende natuurwetgeving (in paragraaf 6.1 vindt toetsing plaats aan de gebiedsbescherming en in paragraaf 6.2 aan de soortbescherming).

6.1 Toetsing effect op beschermde gebieden

6.1.1 Natuurnetwerk Nederland

Ontwikkeling in of nabij NNN zijn gebonden aan spelregels (spelregels EHS), opgesteld door het Rijk en de provincie. Voor de provincie Noord-Brabant zijn deze regels vastgelegd in de Verordening Ruimte 2014 Noord-Brabant. De verordening stelt een 'nee, tenzij'-principe. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen binnen en in de nabijheid van NNN plaats mogen vinden, tenzij de activiteiten leiden tot negatieve effecten op de 'ecologische waarden en kenmerken' van het NNN. De Verordening Ruimte 2014 stelt de beheertypen zoals op de beheertypenkaart en de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan als de ecologische waarden en kenmerken van het NNN.

Er bevindt zich NNN binnen het plangebied. Zowel de beheertypekaart als de ambitiekaart in het Natuurbeheerplan 2015 Noord-Brabant geven dit NNN-gebied aan als 'Droog bos met productie'. In de huidige situatie is het gebied in agrarisch gebruik.

Door de voorgenomen projectplannen wordt er weer natuur gerealiseerd/ hersteld. Onderdeel van het plan is namelijk de realisatie/herstel van de ecologische verbindingzone. Hiervoor wordt een deel van het perceel aan de zuidwestzijde ingericht. Hierdoor worden de ambities voor de ontwikkeling van het NNN (Droog bos met productie) niet belemmerd. De gevolgen van de voorgenomen ontwikkeling op het NNN dienen normaliter nader uitgewerkt te worden in een compensatieplan welke wordt voorgelegd aan het bevoegd gezag, de provincie Noord-Brabant.

6.1.2 Natuurbeschermingswet 1998

Uit de bureaustudie blijkt dat er binnen drie kilometer afstand van het plangebied een Natura 2000-gebied Oeffelter Meent ligt. De ruimtelijke ontwikkeling heeft beperkte invloed, eventueel op de directe omgeving van het plangebied. Op basis van de aard en omvang van de ontwikkeling zijn er geen negatieve effecten op het Natura 2000-gebied te verwachten. Een nader onderzoek (Voortoets) vanuit de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde.

6.2 Toetsing effect op beschermde soorten Flora- en faunawet

6.2.1 Effecten Tabel 2/3 soorten

Broedvogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Zo zijn in de bomen in het plangebied nesten aangetroffen. Indien nesten aanwezig zijn mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied dan worden locatiespecifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot nadat het nest niet meer in gebruik is.

Jaarrond beschermde nesten

Er is een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en bij verwijdering van de broedplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1-4-vogelsoorten (zie Bijlage 2). Tijdens het terreinbezoek is de huismus veelvuldig in het plangebied aangetroffen. De soort broedt in kieren en gaten in gebouwen. Indien bestaande bebouwing (woonhuis/schuren) gesloopt wordt dient nader te worden uitgezocht waar broedlocaties van de huismus aanwezig zijn.

Nesten van buizerd, havik, slechtvalk of steenuil zijn uitgesloten in het plangebied. Negatieve effecten op nesten van deze soorten zijn daarmee ook uitgesloten. Wel maakt het plangebied deel uit van het foerageergebied van buizerd en havik, zoals blijkt uit de gevonden prooirestanten. In de omgeving van het plangebied is ruim voldoende open gebied aanwezig. De geplande groenwal aan de westzijde van het plangebied (figuur 4) biedt in potentie geschikt (broed)habitat voor vogels, waardoor het voedselaanbod voor havik in potentie toe kan nemen. Negatieve effecten op het foerageergebied van de soorten als gevolg van de omvorming van de onbebouwde percelen naar bebouwde percelen zijn uitgesloten.

Categorie 5-vogelsoorten

Daarnaast zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te

verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen.

Zoogdieren

Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder de Flora- en faunawet. Bij het slopen van bebouwing en het kappen van vooral oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

Binnen het plangebied zijn geen gebouwen en/of bomen aanwezig met daarin gaten, kieren en/of hopen die geschikt zijn voor vleermuizen. Verwacht wordt dat het plangebied gebruikt wordt als foerageergebied voor vleermuizen. Het plangebied vormt gezien de geringe omvang een foerageergebied van minimaal belang. In de omgeving is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. De aanleg van de groenstrook aan de westzijde en voornamelijk de drie poelen aan de noordzijde van het plangebied zorgen voor insecten en dragen daarmee bij als foerageerlocatie voor vleermuizen. De voorgenomen ontwikkeling heeft geen negatief effect op het foerageergebied van vleermuizen.

Overige zwaarder beschermde zoogdieren

Er zijn geen overige zwaarder beschermde zoogdieren aangetroffen of verwacht in het plangebied. Het plangebied herbergt geen geschikt biotoop voor deze soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Reptielen en amfibieën

Er zijn geen zwaarder beschermde amfibie- of reptielsoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied vormt in potentie een geschikt landbiotoop voor amfibieën als de alpenwatersalamander en kamsalamander. In en in de nabijheid van het plangebied is echter geen geschikt voortplantingswater aanwezig, waardoor deze soorten van het plangebied kunnen worden uitgesloten. Effecten op deze soorten zijn dan ook uitgesloten.

Vissen

Binnen het plangebied is geen open water aanwezig. Effecten op (beschermde) vissoorten zijn uitgesloten.

Planten

Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat of standplaatsfactoren voor de beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Vlinders

Er zijn geen beschermde vlindersoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat voor de beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

Libellen

Er zijn geen beschermde libelsoorten aangetroffen in het plangebied. Het plangebied herbergt verder geen geschikt habitat voor beschermde soorten. Effecten zijn dan ook uitgesloten.

6.2.2 Advies vervolgstappen

Er dient rekening gehouden te worden met algemene broedvogels die mogelijk tot broeden kunnen komen in de vegetatie. Indien bestaande bebouwing (woonhuis/schuren) gesloopt wordt dient nader te worden onderzocht waar broedlocaties van de huismus aanwezig zijn.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

7.1.1 Beschermde natuurgebieden

NNN

In het plangebied is NNN-gebied aanwezig. Door de voorgenomen projectplannen wordt er weer natuur gerealiseerd/ hersteld. Onderdeel van het plan is namelijk de realisatie/herstel van de ecologische verbindingszone. Hiervoor wordt een deel van het perceel aan de zuidwestzijde ingericht. Hierdoor worden de ambities voor de ontwikkeling van het NNN (Droog bos met productie) niet belemmerd. De gevolgen van de voorgenomen ontwikkeling op het NNN dienen normaliter nader uitgewerkt te worden in een compensatieplan welke wordt voorgelegd aan het bevoegd gezag, de provincie Noord-Brabant.

Natura 2000

Er is geen natuurgebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000-gebied) in de directe omgeving van het plangebied aanwezig. Vanwege de aard en omvang van de ontwikkeling kunnen effecten op Natura 2000-gebieden worden uitgesloten.

7.1.2 Beschermde soorten

Tabel 2 en 3-soorten

In het plangebied is de zwaarder beschermde huismus aangetroffen die de voorgenomen bestemmingsplanherziening wezenlijk kan beïnvloeden. Indien bestaande bebouwing (woonhuis/schuren) gesloopt wordt dient nader te worden uitgezocht waar nesten van de huismus aanwezig zijn.

Er zijn geen andere zwaarder beschermde Tabel 2 en 3-soorten aangetroffen in het plangebied.

Broedvogels

Met broedvogels kan in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door werkzaamheden aan (of in de directe omgeving) de vegetatie niet uit te voeren in de broedtijd (globaal halverwege maart tot en met juli) indien concreet broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Flora- en faunawet aan de orde.

Wanneer de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden ingezet, maar doorlopen tot in het broedseizoen dan kan het verstoren van vogels voorkomen worden door continu door te werken en werkzaamheden niet langer dan enkele dagen stil leggen. Op deze manier wordt voorkomen dat vogels tot broeden komen in het gebied waar gewerkt wordt (zie tevens tabel 1).

Tevens kan het geschikte broedbiotoop voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt gemaakt worden of kan in het broedseizoen gecontroleerd worden op de aanwezigheid van broedende vogels. Indien dit laatste het geval is dienen gepaste maatregelen genomen te worden.

Tabel 1: Mogelijk voorkomen van en effecten op beschermde soorten in het plangebied en de noodzaak voor ontheffing.

Soortgroep/ soort	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffing noodzakelijk?	Bijzonderheden/ opmerkingen
Broedvogels algemeen	Mogelijk	Nee	Nee	Werken buiten broedseizoen of locatie ongeschikt maken voor nesten voorafgaand het broedseizoen.
Huismus	Mogelijk (slopen woonhuis/ schuren)	Mogelijk (slopen woonhuis/ schuren)	Mogelijk (slopen woonhuis/ schuren)	Indien bestaande bebouwing behouden blijft is geen sprake van verbodsovertredingen van de Ff-wet. Wanneer bestaande gebouwen gesloopt worden dient te worden uitgezocht of nestlocaties van huismus aanwezig zijn.

7.2 Kansen voor de natuur

7.2.1 Vleermuizen

Nagenoeg alle vleermuissoorten zijn gevoelig voor lichtverstoring. Om de ontwikkelings-terreinen en de omgeving geschikt te houden dan wel te maken voor vleermuizen, wordt aangeraden om het aanbrengen van verlichting (en uitstraling hiervan) zoveel mogelijk te beperken (ook tijdens de bouw).

In het toekomstige ontwerp kan rekening gehouden worden met vleermuizen door verlichting te gebruiken die minder verstorend is voor vleermuizen. Lage armaturen met wit licht die naar beneden uitstralen vormen geen belemmering voor vleermuizen en zouden gebruikt kunnen worden.

Daarnaast zijn speciaal voor nieuwbouw onderhoudsvrije vleermuizenkokers in de handel die ingemetseld kunnen worden en zogenaamde vleermuiskwartieren die eenvoudig te bevestigen zijn aan muren (zie onder andere Brochure 'Vleermuisvriendelijk bouwen' (Korsten *et al.*, 2011). Deze positieve maatregelen zijn veelal eenvoudig en met geringe meerkosten in nieuwbouw in te passen.

7.2.2 Vogels

Huismussen zijn kenmerkende gebouw bewonende vogels. In het plangebied is de soort veelvuldig aanwezig. In de nieuwe situatie kunnen daarom speciaal voor deze beschermde en in aantal teruglopende soort nestkasten worden aangeboden. Zo kunnen bijvoorbeeld kasten van Vivara¹ worden aangeboden en verspreid over de te realiseren gebouwen worden opgehangen. Deze verblijfplaatsen moeten niet te heet worden in de middagzon: bij voorkeur hebben de locaties een noord of oost expositie of een ligging in de schaduw van een dakgoot of iets desgelijks.

¹ Vivara.nl 'Nestkast voor de Huismus'

8 Bronnen

8.1 Boeken en rapporten

- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, (2006). *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming* (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna Deel 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey-Nederland. Leiden.
- Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie) (2009). *De Amfibieën en Reptielen van Nederland*. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- EIS-Nederland/De Vlinderstichting/Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2007). *Waarnemingenverslag Dagvlinders, nachtvlinders en libellen*.
- Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). *Vleermuizen en planologie*. Zoogdiervereniging, Arnhem.
- Provincie Noord-Brabant, 2014. Verordening Ruimte 2014.
- SOVON, (2002). *Atlas van de Nederlandse broedvogels*. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij/Naturalis/EIS – Nederland.

8.2 Websites

- www.vlinderstichting.nl
- Vzz.nl
- Kaartviewer Provincie Noord-Brabant
- www.maps.google.nl
- www.ravon.nl
- www.sovon.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.telmee.nl

Bijlage 1

Natuurnetwerk Nederland

Natuurbeschermingswet 1998

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

In 2014 is er een nieuwe naamgeving voor de ecologische hoofdstructuur (EHS) benoemd: het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Hierna volgt een algemene beschrijving van het Natuurnetwerk Nederland.

Algemeen Natuurnetwerk Nederland

De Nederlandse natuur staat steeds meer onder druk, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

In het NNN liggen de twintig Nationale Parken die Nederland kent. Ze hebben gezamenlijk een oppervlakte van 123.000 ha. Ongeveer 45% van alle hectares NNN op het land is ook Natura 2000-gebied.

De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2014 werd deze term vervangen door NNN door staatssecretaris Dijkema van het ministerie van EZ.

Netwerk van gebieden

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Natuurbeschermingswet.

Algemeen Natuurbeschermingswet

Nederland kreeg in 1967 voor het eerst een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen.

Op den duur voldeed de wet niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen stellen aan natuurbescherming. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet gemaakt die alleen gericht is op gebiedsbescherming. De bescherming van soorten is geregeld in de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 is op 1 oktober 2005 gewijzigd. Sindsdien zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt.

Beschermde gebieden

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- beschermde natuurmonumenten;
- wetlands.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht.

Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Op 1 februari 2009 is de wet opnieuw gewijzigd. De wijziging heeft betrekking op het zogenoemde 'bestaand gebruik'. Hieronder vallen activiteiten in en om beschermde Natura 2000-gebieden die al plaatshadden voordat een gebied als beschermd gebied is aangewezen. De wijziging is met name van belang voor provincies (als bevoegd gezag) en voor burgers en bedrijven met bestaand gebruik. De wijzigingen zijn gericht op:

- verbetering van de werking van de wet in de praktijk;
- verbetering van de aansluiting van de wet bij de Habitatrichtlijn.

Beschermde Natuurmonumenten

Met de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 is in 2005 het verschil tussen Beschermde Monumenten en Staatsnatuurmonumenten vervallen: beide zijn nu Beschermde Natuurmonumenten.

Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden worden opgeheven en niet langer beschermd als beschermd natuurmonument. De natuurwaarden, waarvoor het natuurmonument was aangewezen, worden wel in de Natura 2000-aanwijzing opgenomen.

Bijlage 2

Flora- en faunawet

Flora- en faunawet

Hierna volgt een algemene beschrijving van de Flora- en faunawet.

Algemeen Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden van de inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk.

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime;
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime.

Algemene vrijstelling

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) en is derhalve geen ontheffing nodig.

Vrijstelling onder gedragscode

Voor tabel 2-soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de wet (art. 8 t/m 12) als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes staan vermeld op de website van het Ministerie van EZ (www.drloket.nl). Voor de meeste activiteiten zijn er inmiddels gedragscodes goedgekeurd. De kans is groot dat de voorgenomen activiteit kan worden uitgevoerd onder één van de vele goedgekeurde gedragscodes.

Ontheffing tabel 2 en 3

Als er niet kan worden gewerkt onder een geldige gedragscode, is voor tabel 2-soorten alsnog een ontheffing nodig om toestemming te hebben voor het overtreden van de verbodsbepalingen in de wet. Ook voor tabel 3-soorten geldt een ontheffingsplicht.

Ingrepen waarbij de verbodsbepalingen worden overtreden moeten ter goedkeuring worden voorgelegd aan Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) door middel van een ontheffingsaanvraag, vergezeld van een overzicht van mitigerende of compenserende maatregelen om effecten tegen te gaan. Wanneer mitigerende maatregelen voldoende worden geacht om effect voorafgaand aan de ingreep te voorkomen, krijg u

bericht terug in de vorm van een 'positieve afwijzing' van uw ontheffingsaanvraag. Dit betekent dat u uw werkzaamheden mag uitvoeren, mits zij precies volgens het mitigatieplan worden uitgevoerd. Op deze manier worden overtredingen van de Flora- en faunawet voorkomen. Als de mitigerende of compenserende maatregelen (tijdelijke) effecten niet kunnen voorkomen en de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt, dan wordt een ontheffing verleend.

Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Habitatrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van bijlage IV-soorten met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen. Een ontheffing voor ruimtelijke ingrepen is alleen mogelijk onder de volgende wettelijk belangen:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor de meeste ruimtelijke projecten betekent dit dat een ontheffing voor Habitatrichtlijn Bijlage IV-soorten alleen kan worden aangevraagd onder dwingende redenen van groot openbaar belang. Dit belang moet worden onderbouwd om het groot openbaar belang aan te tonen. Een groot openbaar belang is een belang op regionale of nationale schaal. Vaak is de verwijzing naar een regionale structuurvisie voldoende.

Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 tot en met 3. Alle vogels zijn in het broedseizoen gelijk beschermd. De bescherming van vogels is hoofdzakelijk gericht op de bescherming van de nesten. Daarbij wordt wel een onderscheid gemaakt in nesten die jaarrond zijn beschermd (Categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten), nesten die alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen (Categorie 5-vogelsoorten) en nesten die niet jaarrond zijn beschermd (overige vogelsoorten).

Sinds augustus 2009 is door een uitspraak van de Raad van State bepaald dat er volgens de Europese Vogelrichtlijn geen ontheffing meer verleend mag worden voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen van vogels met als wettelijk belang ruimtelijke ingrepen of dwingende redenen van groot openbaar belang. Om ruimtelijke ontwikkelingen toch uit te kunnen voeren, moeten mitigerende maatregelen worden genomen om effecten vooraf te voorkomen. Om zeker te zijn van de juiste maatregelen is het aan te bevelen om de maatregelen voor te leggen aan het Ministerie van EZ door het indienen van een ontheffingsaanvraag. Hoewel een ontheffing voor vogels in de meeste gevallen niet kan worden afgegeven, geeft de Minister in haar besluit aan of de maatregelen voldoende zijn (positieve afwijzing).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit bete-

kent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor soorten van tabel 1 geldt een vrijstelling. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet wel de zorgplicht nakomen.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden.

Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien beschermde soorten van tabel 3 zijn aangetroffen in het plangebied, dan is mogelijk een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Net als voor tabel 2-soorten geldt dat als u maatregelen kunt nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), u geen ontheffing van de Flora- en faunawet hoeft aan te vragen. U kunt uw mitigatieplan voorleggen bij RVO voor goedkeuring.

Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (die ook onder de tabel 3-soorten van de Flora- en faunawet vallen) is het niet langer mogelijk ontheffing aan te vragen op grond van ruimtelijke ontwikkelingen. Dat zelfde geldt voor vogelsoorten. Zie bijlage 1 Flora- en faunawet voor een beschrijving van de te volgen procedure voor deze soorten.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij RVO van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. RVO zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) af-

geven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Wanneer gesloopt of gekapt wordt zonder vervolgonderzoek te laten plaatsvinden, en er blijken beschermde soorten aanwezig te zijn, dan wordt de Flora- en faunawet overtreden. Dit is een economisch delict waar boetes aan verbonden zijn.

Onderzoek naar vleermuizen duurt ongeveer 6 maanden. Indien het onderzoek over de winterperiode heen getrokken moet worden, kan het langer duren. Onderzoek naar andere soortgroepen kan vaak sneller (met 1 of 2 bezoeken) afgerond worden. De doorlooptijd van een ontheffingsaanvraag bij RVO bedraagt doorgaans 6 weken tot 4 maanden.

Een vleermuisonderzoek is circa drie jaar geldig. Indien de werkzaamheden niet binnen drie jaar hebben plaatsgevonden, dan moet opnieuw onderzoek worden uitgevoerd.

Wabo

Vanaf 1 oktober 2010 is voor ruimtelijke ontwikkelingen de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) in werking getreden. Dit houdt in dat de benodigde vergunningen en ontheffingen, dus ook die ten aanzien van de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet, in de meeste gevallen via een omgevingsvergunning gaan lopen. De aanvraag voor de omgevingsvergunning wordt ingediend bij de betreffende gemeente en vervolgens door de gemeente ter beoordeling voorgelegd aan het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (voormalig Ministerie van LNV). Het Ministerie van EZ geeft bij goedkeuring een vvgb (verklaring van geen bedenkingen) af. Deze vvgb vervangt de huidige ontheffing Flora- en faunawet.

De grootste veranderingen in het nieuwe systeem zijn dat:

- 1 het Ministerie van EZ geen direct contact meer met de aanvrager heeft;
- 2 de gemeente verantwoordelijk is voor toezicht en handhaving van de vvgb in de omgevingsvergunning.

Het doel van deze herstructurering is het versnellen en vergemakkelijken van de procedure.